

Чланак Ларија Батлера, првог замјеника високог представника: Шта сте у последње вријеме учинили за мене?

Прије неколико година, у мојој земљи је била популарна фраза која потиче из области брачног савјетовања. Парови су охрабривани да једно другом поставе следеће питање: «Шта си у последње вријеме учинио/ла за мене?»

Намјера је била да се нагласи да везе нису статичне, да се непрекидно развијају и да се све своди на узајамно давање и узимање.

Мислим да би било корисно уколико би се ово питање укључило у јавну политичку расправу у Босни и Херцеговини.

Грађани би требало да својим изабраним лидерима и оним државним службеницима чије активности имају директни утицај на свакодневни живот поставе питање: «Шта сте у последње вријеме учинили за мене?»

Изабрани лидери и државни службеници би требало да поздраве то питање, с обзиром да им се пружа јединствена прилика да изложе своје активности, или у случају потребе да објасне разлоге свог *недјеловања*, као и планове будућих активности.

Ово питање отвара читаво подручје одговорности и дијалога, а управо су одговорност и дијалог основни елементи сваког функционалног демократског друштва.

Општински ниво је добро мјесто да се почне са постављањем овог питања. Општине су мјесто на којем, у девет од десет

случајева, влада остварује први контакт са грађанима. Управо у општинама морамо да стојимо у редовима и чекамо на формуларе, таксе, одобрења, дозволе, и друге документе (како у мојој, тако и у вашој земљи). И управо су општине те које су одговорне за пружање кључних услуга као што су скупљање отпада, улична расвјета, локалне клинике и дјечија игралишта. Општине такође имају директну и кључну улогу у привлачењу инвестиција које се могу искористити за отварање нових предузећа и отварање нових радних мјеста у сусједству.

Тако да питање «Шта сте у посљедње вријеме учинили за мене?» може донијети веома конкретан одговор. Постигли смо напредак у тој и тој области, започели смо то и то, спремамо се започети то и то.

Уколико одговор на ово питање буде *мање* конструктиван онда ћете знати да ваш начелник или ваши општински вијећници не раде свој посао.

Поређења су одбојна, али веома често разјашњавају ствари.

Погледајмо двије општине.

Општина Љубиње у источној Херцеговини се суочава са практичним изазовима који се односе на њену релативну изолованост и мали број економских потенцијала који су развијени у том крају. Општинска скупштина је увела скромне новчане подстицаје, укључујући и «додатак за новорођенчад», како би убиједила становнике да се не исељавају, и такође је предузела мјере како би омогућила да изградња на територији ове општине буде лакша и јефтинија. Начелник је такође у локалној администрацији увео платни систем у оквиру којег су сви службеници плаћени зависно од резултата свог рада.

Контраст између ове општине и, рецимо, Бијељине је веома уочљив. У Бијељини, бирократија расте док је буџет за плате чланова кабинета утростручен откако је на изборима одржаним у октобру прошле године изабран нови начелник. Становници Бијељине имају мало тога да покажу како би оправдали значајно

повећане плате које сада исплаћују начелнику и званичницима у његовом кабинету. Недавно су општински вијећници повисили своје мјесечне трошкове за износ већи од просјечне плате у Републици Српској. Упркос чињеници што ова општина има свеобухватан спектар економских потенцијала и што је некад била успјешан пољопривредни и економски центар, јавна инфраструктура је у распадању а општинске услуге су неадекватне.

Овдје се не ради о питању политичких *странака* јер је и у Љубињу и у Бијељини на власти иста политичка странка.

Али ово питање *јесте* политичке природе.

Све се врти око питања: «Шта сте у посљедње вријеме учинили за мене?» Становници Љубиња и Бијељине треба да поставе ово питање општинским службеницима. Њихови одговори ће се разликовати, али ће засигурно разјаснити нека питања.

Поменуо сам ове двије општине као два примјера: један позитиван и један негативан. Можда ће ме становници ових општина исправити. А можда ће и општинско вођство у Бијељини моћи да објасни зашто нису били у стању да пруже одговарајуће услуге грађанима, упркос енормном повећању плата начелникових сарадника.

У свакој општини у земљи на дјелу су различите политичке снаге. У неким случајевима, општинска скупштина спречава ефикасно дјеловање начелника, док у другим случајевима вриједи обрнуто. Неке општине имају природни економски и демографски потенцијал, док друге испаштају због енормних практичних недостатака.

Али, управо ова питања требају да се додатно истраже и објасне.

Становници општина су ти који морају истраживати, док су општински службеници задужени за објашњавање.

Општине нису *власништво* службеника, већ становника тих општина. Општинским службеницима треба дати прилику да објасне шта су урадили, шта тренутно раде, и шта планирају да ураде у наредном периоду.

Закотрљајте лопту и питајте вашег начелника или најближег општинског службеника: «Шта сте у посљедње вријеме учинили за мене?»